

Ett dualistiskt förhållande – “en sund själ i en sund kropp”

Publicerad: 05 December 2012

Det dualistiska förhållandet mellan kropp och själ är något mycket uppenbart i den fysiska världen. Kroppen är underordnad och själen styr, båda i behov av varandra. Människan har dock för vana att absorbera sig i uppfyllande av fysiska behov och där till följd negligera andliga överväganden. Vi behöver bara se till det stora antal institutioner som hanterar materiella intressen i våra liv jämfört med bristen på de som tillgodoser själsliga behov, likt moskén.

Kroppen har både rättigheter och krav på oss. Men vad är kroppen utan själen? Den är enbart ett fysiskt objekt, oavsett hur kraftfull eller vacker den än må vara. Lämnar själen kroppen är den bara ett yttre skal. Dess skönhet kan endast förverkligas genom själen.

Om vi försöker tillämpa detta resonemang i ett islamiskt sammanhang märker vi att de fyra främsta formerna av dyrkan – bön, fasta, allmosa och vallfärd – och alla andra sorters dyrkan, kräver både kroppens och själens närvaro.

Beklagligt nog har Bokens folk – kristna och judar – liksom många muslimer – blivit alltför sysselsatta med de yttre formerna på bekostnad av de inre. Man bekymrar sig mer över det fysiska än det själsliga. Att betänka de yttre aspekterna av dyrkan är i sig bra, men det får inte vara till den grad att den inre betydelsen glöms bort.

Bönens fysiska moment är när man står upprest, bugar, sitter och nedfaller. Detta är de kroppsliga rörelserna som de flesta muslimer lär sig utantill. Av de frågor som ställs om bönen rör de flesta dessa yttre detaljer.

De andliga aspekterna av bönen är hängivenhet, ödmjukhet och underkastelse med full uppriktighet och hängivelse inför Gud. Detta innefattar ett erkännande av Guds storhet och gudomlighet, och inger en känsla av vördnad och bävan.

Finns det ett samband mellan oron för bönen fysiska utförande och oron för det andliga? Tveklöst är det så för när de yttre aspekterna av bönen genomförs sker det i lydnad av Herren för att uppfylla Hans befallning genom att upprätthålla en av trons pelare.

Men bör man inte samtidigt också känna till varför vår Herre, i Hans oändliga visdom, befäller oss att be vid bestämda tider och på ett visst sätt? Bör man inte fråga sig vilken inverkan bönen skall ha på ens personlighet och ens liv över lag?

Detsamma kan sägas om fastan. Varför fastar man? För inte är det så att Gud behöver vår fasta.

Människor! Inför Gud är ni de fattiga och Gud är den Rike som är Sig själv nog, Den som allt lov och pris tillkommer. [1]Koranen 35:15

Profeten (över honom vare Guds frid och välsignelser) sade:

Den som inte lämnar falskt tal och onda gärningar har Gud inte något behov av att denne lämnar

dennes mat och dryck. [2]Sahîh al-Bukhârî (1903)

Vi vet att Gud inte är i behov av att vi avstår mat och dryck, även om vi avstår från falska ord och handlingar.

Profeten förmedlade Guds ord:

O mina tjänare! Om den första av er och den sista av er, människa och jinn, vore som den mest frommes hjärta skulle det inte öka mitt herravälde det minsta. O mina tjänare! Om den första av er och den sista av er, människa och jinn, vore som den mest syndiges hjärta av er skulle det inte minska mitt herravälde det minsta. [3]Sahîh Muslim (2577)

Fastan påbjöds inte som ett straff för att låta oss lida av hunger och törst.

Gud säger:

Varför skulle Gud vilja straffa er [för gamla synder], om ni visar [Honom] tacksamhet och tror [på Honom]? Gud, som har kunskap om allt, erkänner [Sina tjänares] förtjänster. [4]Koranen, sûrah al-Nisa': 147

Under pilgrimsfärden såg profeten en gammal man stödd från båda sidor av hans två söner. Profeten frågade:

Vad är det med honom?

De sade:

Han har svurit en ed att han skall gå.

Profeten sade:

Gud är inte i behov av att denne man straffar sig själv. [5]Sahîh al-Bukhârî (1865) och Sahih Muslim (1646)

Därpå beordrade han mannen att rida.

Har fastan då föreskrivits för att vi skall uppnå välsignelser och belöningar?

Tveklöst skänker Gud Hans tjänare stora gåvor med anledning av fastan. Profeten sade:

Den som ut ur tro fastar och söker belöning kommer få alla tidigare synder förlåtna. [6]Sahîh al-Bukhârî (38) och Sahih Muslim (716)

De belöningar och välsignelser som erhålls av fasta, bön och välgörenhet är Guds belöning för att uppmuntra oss till att göra dessa goda gärningar.

Man kan dock fortfarande fråga sig varför vi fastar, vilka belöningarna är i detta samt varför vi ber och vallfärdar.

Som jag ser det gör vi detta av två anledningar:

Det första är för att stärka vår tro och vår moraliska karaktär grundat på fromhet och visshet.

Om fastan säger Gud:

Troende! Det är en plikt för er att fasta, liksom det var en plikt för dem som levde före er – kanske skall ni frukta Gud. [7]Koranen, sûrah al-Baqarah: 183

Om bönen säger Gud:

Läs vad som har uppenbarats för dig av denna Skrift och förrätta bönen. Bönen avhåller [den bedjande] från skamlösa handlingar och allt som strider mot rimlighet och förnuft. Men först och störst är åkallandet av Guds namn. Och Gud vet vad ni gör. [8]Koranen, sûrah al-'Ankabût: 45

Om valfärden säger Gud:

Valfärden [skall fullgöras under] de kända månaderna. Den som då beger sig i väg skall så länge valfärden varar avhålla sig från intim samvaro med kvinnor, grovt tal samt trätor och tvister. Gud vet det goda ni gör. För med er det som ni kan ha behov av, men den bästa vägkosten är gudsfruktan. Och frukta Gud, ni som har förstånd! [9]Koranen, sûrah al-Baqarah: 197

Och om allmosan säger Gud:

Tag då emot något av dem som offergåva [Muhammad]; så renar du dem [från synd] och hjälper dem att växa [i rättfärdighet]. Och be för dem – dina böner ger dem trygghet och tröst; Gud hör allt, vet allt. [10]Koranen, sûrah al-Tawbah: 103

Denna innebörd kan ses i all dyrkan som syftar till att bygga en persons karaktär och fullkomna dennes moraliska handlande och tro. Dyrkan renar och vitaliserar hjärtan, gör dem fria från girighet, agg och ohämmad lust.

Det andra syftet med dyrkan är att stärka förhållandet mellan individ och samhälle. När individens karaktär utvecklas odlas vissa värderingar och dyrkan kommer säkra medmänniskors rättigheter. Här omfattas relationen mellan man och fru, föräldrar och barn, och likaså mellan grannar och mellan styrande och styrd. Även djurs rättigheter och miljön säkerställs på detta sätt. Islam för med sig värderingar som styr en muslims agerande i förhållande till allt som omger honom.

Dyrkan som har föreskrivits människan i tidigare religioner, och i islam, är en del av ett "program" som syftar till att uppfylla dessa båda mål:

- att bygga den enskilda individen och
- att utveckla dennes relation med samhället runtomkring.

Vilken inverkan har då fastan på den som enbart undanhåller sig mat och dryck samt andra nöjen som annars är tillåtna, enbart för att ägna sig åt sådant som inte är tillåtet likt att ljuga och behandla andra människor illa? Hur mycket värre är det inte att göra vad som inte är tillåtet under ramadan, och eventuellt även dagtid under fastan? Hur är det ställt med den som lever ett dubbel-liv, där dyrkan inte är en del av vardagen, utan någon inverkan på umgänget med andra?

En muslim måste fråga sig: När kommer min dyrkan att bli mer än enbart en yttre handling, för att istället bli en handling med en berikande innebörd och ett djup och ädelt syfte? När kommer min

dyrkan att påverka min personlighet, och bygga mig till en människa med integritet som uppfyller plikter, erkänner brister och arbetar för att bättra sig själv istället för att först döma andra?

Endast då kommer dyrkan att nå dess fulla innebörd.

Vill du läsa mer om andlighet inom islam enligt Koranen så är du välkommen att besöka zuhd.se som är en systemsida till islam.se

Källa:

Muhammed Knut Bernström (2000), Koranens budskap. Simrishamn: Proprius

Fotnoter:[+]

Fotnoter:

↑1 Koranen 35:15

↑2 Sahîh al-Bukhârî (1903)

↑3 Sahîh Muslim (2577)

↑4 Koranen, sûrah al-Nisa': 147

↑5 Sahîh al-Bukhârî (1865) och Sahih Muslim (1646)

↑6 Sahîh al-Bukhârî (38) och Sahih Muslim (716)

↑7 Koranen, sûrah al-Baqarah: 183

↑8 Koranen, sûrah al-'Ankabût: 45

↑9 Koranen, sûrah al-Baqarah: 197

↑10 Koranen, sûrah al-Tawbah: 103